

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
І. І. МЕЧНИКОВА

РІК ВИДАННЯ 44-й

№ 3 (1297)

20 СІЧНЯ 1978 р.

Ціна 2 коп.

Прес-конференція в міській партії

17 січня в Одеському міському комітеті Компартії України відбулася прес-конференція, на яку були запрошені журналісти обласних і міських газет, радіо, телебачення, редактори багатотиражних газет промислових підприємств і вузів міста.

Про роботу вищих учбових закладів міста по виконанню рішень XXV з'їзду КПРС, а також про перспективи розвитку Одеського вузівського центру журналістам детально розповів секретар міського комітету партії України Є. І. Стеценко. Він відповів також на запитання працівників преси, радіо і телебачення.

В роботі прес-конференції взяв участь завідувач відділом науки і учбових закладів міським партії М. М. Мясковський.

новини

ПО УНІВЕРСИТЕТУ

Ідеї Листа— в масі!

Своїм першочерговим завданням вважають викладачі кафедри історії КПРС, як і інших кафедр суспільних наук, роз'яснення широким масам положень Листа ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ «Про розгортання соціалістичного змагання за виконання і перевиконання плану 1978 року і посилення боротьби за підвищення ефективності виробництва і якості роботи».

Складено план пов'язаної з Листом пропагандистської роботи і почалося його виконання. З лекціями у підшефні Красноокнянський, Котовський та Іванівський райони вийдуть В. І. Шамко, П. С. Коріненко, А. Л. Піщевський, В. М. Восводін і інші викладачі. Група лекторів працюватиме на промислових підприємствах і військових підрозділах міста.

М. ЯКУПОВ,
професор, завідувач
кафедрою історії КПРС.

Студентський семінар

На черговому засіданні наукового семінару з історії КПРС на історичному факультеті виступила студентка 4 курсу Тетяна Заміхановська з доповіддю на тему «Аграрна політика КПРС на сучасному етапі». В доповіді дано глибокий аналіз результатів реалізації рішень березневого (1965 р.) Пленуму ЦК КПРС, що викликали значні зміни як в економічному, так і соціальному обличчі радянського села.

З великою увагою слухали учасники семінару виступ студентки 3 курсу історичного факультету Тетяни Клінтух, яка розповіла про ленінський кооперативний план в дії, про динамічний шлях розвитку сільського господарства СРСР.

Як в доповіді, так і у виступах були викриті буржуазні і ревізіоністські фальсифікатори ленінського курсу XXV з'їзду КПРС на подальший невинний розвиток сільського господарства нашої країни.

З заключним словом виступив доцент Я. М. Штернштейн, який дав високу оцінку якості підготовки студентів до наукового семінару.

Н. БУЛАВІНА.

Наша відповідь на Лист ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ— ВІДМІННЕ І ДОБРЕ НАВЧАННЯ!

СТУДЕНТИ, ВИКЛАДАЧІ І СПІВРОБІТНИКИ УНІВЕРСИТЕТУ, ЯК І ВЕСЬ РАДЯНСЬКИЙ НАРОД, ПІДТРИМУЮТЬ ЛИСТ ЦК КПРС, РАДИ МІНІСТРІВ СРСР, ВЦРПС І ЦК ВЛКСМ «ПРО РОЗГОРТАННЯ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ЗМАГАННЯ НА ВИКОНАННЯ І ПЕРЕВИКОНАННЯ ПЛАНУ 1978 РОКУ І ПОСИЛЕННЯ БОРОТБЫ ЗА ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА І ЯКОСТІ РОБОТИ».

Знанням— якість!

У нас, радянської молоді, є чудесне право — право на освіту, право на навчання. Воно гарантоване Конституцією СРСР. В цьому кожен з нас, студентів, бачить ще один яскравий вияв турботи Комуністичної партії і радянського народу про молоде покоління Країни Рад.

У ці дні на факультеті у нас панує сесія. Вона підіб'є підсумок усієї нашої роботи за семестр, покаже, як кожен з нас підтверджує оте право на освіту обов'язком добре вчитися.

Днями в газетах опубліковано Лист ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ «Про розгортання соціалістичного змагання за виконання і перевиконання плану 1978 року і посилення боротьби за підвищення ефективності виробництва і якості роботи». Ми його

уважно прочитали, визначили завдання, які стоять перед нами у його світлі. Найперше — це навчання. Адже це — наша робота. І вона повинна бути високої якості!

У відповідь на Лист кожен з нас, студентів-комсомольців, докладі всіх зусиль, аби зимову сесію скласти якнайкраще.

Т. ЩЕРБИНА,
студентка V курсу історичного факультету.

Наш внесок

З великим піднесенням зустріли у нас на факультеті Лист ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ «Про розгортання соціалістичного змагання за виконання і перевиконання плану 1978 року і посилення боротьби за підвищення ефективності виробництва і якості роботи».

Скрізь — на кафедрах, в аудиторіях, у гуртожитку йде жваве ознайомлення з Листом, його обговорення. Усі ми схвалюємо і підтримуємо його положення.

Зараз у розпалі зимова сесія. Час сподівань і звершень. Час звіт за роботу. Кожен наш студент відчуває, як важливо зараз зібрати всю свою волю для того, щоб скласти заліки та іспити якнайкраще, щоб довести, що не марним був семестр напруженої роботи.

Лист ЦК КПРС, Ради Міністрів СРСР, ВЦРПС і ЦК ВЛКСМ закликає усіх радянських людей ще заповзятіше працювати у 1978 році, щоб прекраснішою і багатшою стала наша Вітчизна. Наш, студентський внесок — відмінне і добре навчання, активна громадська робота.

Г. ДОВБУШ,
студентка IV курсу філологічного факультету,
член комітету комсомолу
університету.

Правофлангові

Лідія Жигмановська прийшла на Одещину з Донбасу. Вчилася у Білгород-Дністровському педагогічному училищі, скінчила його з відзнакою. Потім вступила на географічне відділення геолого-географічного факультету нашого університету. Нині вона — на п'ятому курсі.

Потреба усю знати, звичка вчитися на відмінно залишилася у Лідії і в університеті. Не стояла осторонь громадської роботи. Усі 5 років вона — заступник секретаря комсомольського бюро географічного відділення.

В той момент, коли зроблено цей знімок, у Лідії був прекрасний настрій — дві хвилини тому вона отримала чергову відмінну оцінку на іспиті з охорони природи. Причому, як кажуть студенти, отримала «автомат».

Л. ПЛАТІР.

На знімку: п'ятикурсниця геофаку Лідія Жигмановська.

Фото автора.

НОВИНИ

ПО КРАЇНІ РІДНІ

ПРИЗЕМЛИЛИСЯ

Цілиноград. 16. (КТАРС О. Єркімбаєв). «Сол 26» здійснив сьогодні посадку на засніженому парадгоспі «Ішимський». Команданти вийшли із спускного апарата і з задоволенням вдихали морозне повітря.

Назустріч їм уже поспішли механізатори, які ведуть у полі снігозатримання. Першим потиснув руки Володимиру Джанібекову і Олегу Макарову директор парадгоспу Герой Соціалістичної Праці Браль Нурпазін.

Космонавти подякували хліборобам за сердечну зустріч.

— Ми з Олегом готові виконати нове відповідальне завдання Батьківщини, — заявив Володимир Джанібеков.

ПРЕМІЯ ХУДОЖНИКУ

Підбито підсумки всесоюзного конкурсу «Корчагінці 70-х», організованого ЦК ВЛКСМ, Міністерством культури СРСР і творчими спілками країни.

В галузі образотворчого мистецтва однією з премій удостоєний молодий одеський живописець Олексій Лопатников за картину «Вечір у Новорічному, БАМ». Цей твір з великим успіхом експонувався на ряді найбільших художніх виставок і здобув високу оцінку громадськості.

С. КОСТИРКО.

У ВОГНІ НЕ ГОРИТЬ

Вогнестійке волокно на основі синтетичних смол створено у Всесоюзному науково-дослідному інституті штучних волокон. Його одержують з гідних смол. Створюється штапельний матеріал з високою лінійною щільністю і великою міцністю.

Волокно, яке експонується в павільйоні «Хімічна промисловість», можна використовувати для виготовлення спеціального вогнестійкого теплозахисного і звукоізоляційних матеріалів і виробництва різних технічних виробів. Воно стійке до дії органічних розчинників та багатьох агресивних середовищ. Вироби з нього не горять, не змінюють форми і розмірів, зберігають теплозахисні властивості. Однак слід врахувати, що можуть змінюватися при цьому механічні властивості матеріалу. Тому тривала експлуатація волокон рекомендується при температурах, які не перевищують 150 градусів. (ВДНГ СРСР — ТАРС).

Коротко

ШЯУЛЯЙ. В цьому промисловому центрі Литви відкрився палац книги. В будинку розмістились книгозбірниця на півмільйона томів, фонотека з студіями, вісім читальних залів. Відділи міжбібліотечної абонементу і методичної роботи обслуговуватимуть місто і сільські райони. З відкриттям Шяуляйського палацу книги в республіці завершено створення єдиної бібліотечної мережі. В Литві тепер працюють 6500 бібліотек з 80-мільйонним книжковим фондом.

Вчимося комунізму, будуємо комунізм.

В ОЖДЬ ТРУДЯЩИХ всього світу, засновник Радянської держави Володимир Ілліч Ленін, виступаючи на III з'їзді комсомолу, дав наказ молоді країни: спілкуватися з молоддю, яка хоче перейти до комунізму, повинна вчитися комунізму. Ці безсмертні слова Ілліча, які стали програмою діяльності комсомолу, були конкретизовані Комуністичною партією стосовно до сучасних умов. Генеральний секретар ЦК КПРС Голова Президії Верховної Ради СРСР товариш Л. І. Брежнев підкреслює значення ленінського завдання для сьогодення: «Великий наш народ будує комунізм... Але щоб гідно виконати цю історичну місію, треба до неї добре підготуватись, треба вчитись комунізму».

З метою підвищення суспільно-політичної активності кожного комсомольця, залучення їх до самостійної праці над творами В. І. Леніна, глибокого вивчення теорії марксизму-ленінізму, документів партії і комсомолу, формування в кожній молодій людині марксистсько-ленінського світогляду, активної життєвої позиції, ЦК ВЛКСМ прийняв рішення про проведення в роки X п'ятирічки Ленінського заліку «Рішення XXV з'їзду КПРС — в життя!».

Значення Ленінського заліку полягає насамперед в тому, що саме він дозволяє поєднати вивчення і засвоєння теоретичної спадщини В. І. Леніна, марксистсько-ленінської теорії наукового комунізму з практичною участю в комуністичному будівництві. Ленінський залік є важливим засобом познання ідеологічної і організаційної діяльності первинних комсомольських організацій, ефективною формою звіту комсомольських організацій, кожного комсомольця перед Комуністичною партією і радянським народом про вірність Ленінським заповітам, про те, як виконуються в сучасних умовах накази Леніна молоді.

Бойовим оглядом участі молоді у виконанні накреслених XXV з'їзду КПРС, підготовці до XVIII з'їзду ВЛКСМ та XXIII з'їзду

ЛКСМУ стане громадсько-політична атестація учасників Ленінського заліку, яка проходить у січні-лютому в усіх комсомольських організаціях.

Хід Ленінського заліку і громадсько-політичної атестації контролюється і наглядється на факультетах постійно діючою комісією по складанню Ленінського заліку. Комісії формуються факультетськими комсомольськими бюро разом з партійними бюро факультетів і деканатом.

До складу факультетської комісії входять:

- член партійного бюро факультету;
 - ветеран партії чи комсомолу;
 - заступник декана;
 - представник кафедри суспільних наук;
 - секретар комсомольського бюро факультету і його заступники;
 - голова УВК факультету.
- До складу групової комісії входять:
- куратор групи;
 - ветеран партії чи комсомолу;
 - викладач суспільно-економічних дисциплін;
 - члени факультетського і курсового комсомольських бюро;
 - комсорг, староста і профорг групи.

Діяльність атестаційних комісій сприятиме чіткому виконанню однієї з важливих статутних вимог комсомолу — звітності членів ВЛКСМ перед своєю організацією. Отже, кожному комсомольцю належить звітувати про виконання особистого комплексного плану «Вчимося комунізму, будуємо комунізм!», опанування марксистсько-ленінською теорією, трудовою діяльністю і навчання, підвищення свого культурного рівня, участь у спортивній та оборонно-масовій роботі, дотримання норм і принципів комуністичної моралі. Визначальною рисою нинішньої атестації має стати глибокий аналіз того, як кожен комсомолець, кожна молода людина оволодівають новою Конституцією СРСР, знають слова і музику Гімну Союзу РСР, Гімну республіки та партійного гімну «Інтернаціонал», вивчають радянські за-

кони, наскільки глибоко розуміють свою відповідальність перед суспільством, нерозривну єдність прав і обов'язків громадянина СРСР. Комсомольським організаціям, атестаційним комісіям слід уважно проаналізувати, як юнаки та дівчата продовжують опановувати матеріали партійного з'їзду, вивчають інші документи КПРС, доповідь товариша Л. І. Брежнева «Великий Жовтень і прогрес людства» на спільному урочистому засіданні Центрального комітету КПРС, Верховної Ради СРСР і Верховної Ради РРФСР, присвяченому 60-річчю Великої Жовтневої соціалістичної революції.

Атестація покликана допомогти комсомольцям і молоді підбити підсумки їхньої участі у першому етапі Ленінського заліку, проаналізувати особистий внесок у гідну зустріч 60-річчя Жовтня.

Комісія проводить детальний об'єктивний аналіз всієї роботи комсомольця протягом року, виконання взятих ним зобов'язань — все це знаходить відображення в характеристиці комсомольця. Характеристика складається комсомольським бюро групи і виноситься на розгляд комсомольських атестаційних зборів. Після обговорення звіту персонально кожного комсомольця комсомольські збори приймають рішення про його атестацію чи неатестацію, корегують і затверджують характеристику.

Найголовнішими критеріями оцінки учасника Ленінського заліку є його вчинки, життєва позиція, органічна єдність слова і діла.

Ленінський залік вважається складеним при умові виконання комсомольцем учебного плану, участі в науковій роботі, старанного вивчення марксистсько-ленінської теорії, участі в громадсько-політичній роботі. Учасники Ленінського заліку, які навчаються лише на «відмінно» і «добре», беруть активну участь в роботі наукового студентського товариства, глибоко вивчають марксистсько-ленінську теорію, проводять велику лекторсько-пропагандистську і шефську роботу і досягли значних успіхів у громадсько-політичній діяльності, рішенням комсо-

мольських зборів можуть атестуватись з відзнакою. Комсомольці, які склали Ленінський залік з відзнакою, користуються переважним правом на призначення підвищеної стипендії, отримання місць в гуртожитках, зарахуванні в студентські будівельні загони тощо.

Член ВЛКСМ, який небагато ставиться до своїх обов'язків, не виконав прийнятих зобов'язань свого комплексного плану, вважається таким, що не склав Ленінський залік. Такий комсомолец також приймає особисті зобов'язання на наступний рік з усіх напрямків роботи. Рішенням комсомольських зборів групи встановлюються проміжні строки контролю за виконанням особистого комплексного плану комсомольцями, які не склали Ленінський залік.

При атестації групового, курсового, факультетського активу комсомольська група приймає рекомендації по оцінці роботи. Остаточна громадсько-політична атестація активіста дається вищестоящим комсомольським органом з врахуванням не лише його особистої діяльності, але і підсумків участі в Ленінському заліку керіваного ним колективу. Секретарі комсомольських бюро факультетів атестуються на засіданні комітету комсомолу.

Комсомольська організація університету приступає до громадсько-політичної атестації учасників Ленінського заліку. Завдання комсомольських організацій факультетів — організовано, творчо підійти до її проведення, дати принципову, об'єктивну оцінку діяльності кожного комсомольця, забезпечити дальший розвиток критики та самокритики, партійний підхід до недоліків і віднайдення шляхів до їх подолання — що стане запорукою успішної роботи кожного комсомольця і роботи комсомольської організації в цілому по виконанню рішень XXV з'їзду КПРС, грудневого (1977 р.) Пленуму ЦК КПРС в другому етапі Ленінського заліку, присвяченого 60-річчю Ленінського комсомолу.

С. ФЕДОРКО,
заступник секретаря
комітету комсомолу.

ЮВІЛЕЙ ВЧЕНОГО

♦ Виповнилося 75 років від дня народження завідувачою кафедрою фізіології людини і тварин доктора медичних наук професора Р. Й. Файтельберга.

Учень академіка Л. А. Орбелі і професора С. І. Сінельникова, професор Р. Й. Файтельберг ось уже 27 років очолює вищезгадану кафедру нашого університету. Його шлях у науці позначений багатьма добрими справами. Він підготував 6 докторів і 68 кандидатів наук. Пишається Рафаїл Йосипович тим, що серед його учнів — докторів наук — Нгуен Тхай Лионг з В'єтнаму.

Перу вченого належать 5 монографій, а всього він опублікував 240 наукових робіт.

Професор Р. Й. Файтельберг постійно виступає з доповідями на всесоюзних і республіканських з'їздах, на міжнародних конгресах. Його роботи опубліковані в тезах міжнародного конгресу фізіологів в Аргентині, міжнародного з'їзду геронтологів у Києві, міжнародного біохімічного симпозіуму в Одесі.

Творчий запал у роботі передається від завідувача кафедрою співробітникам. Лише на X з'їзді фізіологів України, який проходив в Одесі, кафедра була представлена 12 доповідями. На кафедрі працює 8 кандидатів наук, всі вони — учні професора Файтельберга. Нині 8 молодих дослідників завершують під його керівництвом свої дисертаційні дослідження.

Наукова робота кафедри залучає багато студентів. Серед 54 членів наукового студентського товариства є студенти, котрі приїхали вчитися в Радянський Союз з соціалістичних країн і країн, що розвиваються.

Професор Р. Й. Файтельберг керує господарською науковою роботою кафедри, бюджет якої щороку зростає. З деяких аспектів дослідження ведуться спільно з Академією наук СРСР, науковими закладами Москви і Ленінграда.

Ряд років наш ювіляр очолює Одеське товариство фізіологів, є членом правління Всесоюзного і республіканського фізіологічних товариств.

Знають нашого професора і як активного лектора, пропагандиста наукових знань серед трудящих міста і області, він також бажаний гість у студентських гуртожитках університету.

У дні ювілею професорові Ф. Я. Файтельбергу було сказано багато теплих і добрих слів. Сьогодні ми, співробітники кафедри ще раз хочемо побажати шановному професорові здоров'я і нових творчих пошуків і знахідок. **Коллектив кафедри.**

На думку студентів, така практика допоможе їм у майбутній роботі.
Г. ПРОХОРЕНКО.

Танцюйте красиво!

Для тих, хто любить танцювати, почала роботу студія естрадного танцю. Мета студії — навчити студентів танцювати красиво і правильно сучасні танці.

«За наукові кадри»

ЩО ПІДКАЗАЛА АНКЕТА

На історичному факультеті, як і на інших факультетах університету, відбулися комсомольські збори, на яких обговорювалися завдання комсомольської організації факультету у світлі рішень листопадового (1977 р.) Пленуму ЦК Компартії України про поліпшення комуністичного виховання молоді і посилення партійного керівництва комсомолом.

В доповіді члена партбюро доцента Г. Л. Фролової, у виступах секретаря комітету комсомолу університету Ю. Немченка, комсомольця В. Пуляра (V курс), керівника ГПП доцента Н. І. Калюжко і інших підкреслювалося, що основним завданням партійної і комсомольської організації є виховання у студентів-істориків — майбутніх бійців ідеологічного фронту — стійкого марксистсько-ленінського світогляду, комуністичної переконаності.

КОМСОМОЛЬСЬКА РОБОТА: СТИЛЬ І МЕТОДИ

В порядку підготовки зборів спеціально створена комісія підготувала анкети, відповіді на запитання якої свідчать про піклування комсомольців про постійне поліпшення ідейно-виховної, учбової і культурно-масової роботи. 43,3 процента анкетованих внесли свої пропозиції. Ці пропозиції повинні стати своєрідним планом підготовки до XVIII з'їзду ВЛКСМ.

На запитання анкети «Ваші пропозиції по підготовці гідної зустрічі XVIII з'їзду ВЛКСМ» багато комсомольців запропонували розгорнути соціалістичне змагання академгруп і курсів за гідну зустріч з'їзду комсомолу.

Особливої уваги заслуго-

вують пропозиції, спрямовані на підвищення якості і дієвості проведення політінформацій як однієї з найбільш гнучких форм ідейно-виховної роботи. Таких пропозицій було понад 20. Пропонується, зокрема, проводити політінформації у вигляді обговорення подій, а не констатації їх, домогтися такого становища, коли студенти самі будуть пропонувати теми політгодін. Є резон у пропозиціях студентів за місяць оголошувати тему політінформації. Пропонується організувати зустрічі не лише з лекторами-міжнародниками, а й з передовиками виробництва.

Виконання цих і інших пропозицій комсомольців дасть змогу значно покращити всю роботу комсомольської організації факультету.

Г. АНТИПЕНКО,
студент II курсу, член
комсомольського бюро
Ісфаку.

ГПП в ботсаду

Студенти 4-ї групи III курсу біологічного факультету проходять свою громадсько-політичну практику в університетському ботанічному саду. Керує практикою куратор групи доцент кафедри систематики і морфології рослин Л. А. Шапошникова.

В ході практики, — розповідають студенти, — ми вже встигли познайомитись з комсомольською групою ботсаду, дізналися про їхню роботу. Були присутніми на комсомольських зборах і виступили з доповіддю. Проведена інша робота.

ВСЕВЛАДНА ХОДА СЕСІЇ

ВІДКРИТТЯ АРХЕОЛОГІВ

♦ ФОТОРЕПОРТАЖ ПОРТРЕТ ОДНОГО ДНЯ

Кажуть, що понеділок важкий день. Можливо для когось і важкий, а для студента — звичайнісінький собі. Особливо зараз, коли у повному розпалі зимова сесія. Тут ніколи про щось інше думати окрім іспитів і заліків.

У понеділок, 16 січня, ми з фотокореспондентом вирушили по факультетах з метою зробити фотопортрет одного дня сесії.

На геофаці в той день окрім іспиту з охорони природи на V курсі географічного відділення був захист курсових. На нього ми не пішли, а от Лідію Жигмановську з V курсу у деканаті нам порадили знайти. Дівчина від сесії до сесії їде з добрими оцінками, успішно складає і нинішню, останню сесію. (Її портрет — під рубрикою «Правофлангові» на I сторінці).

Серед іспитів, котрі в той день були на факультеті РГФ, ми обрали два. Олена Петрівна Ковальчук, доцент кафедри зарубіжної літератури, приймала іспит на I курсі. Доки Іра Івасенко розповідала про Енея, ми фотографували. Потім — коротке інтерв'ю з викладачем.

— Курс загалом сумнівний, — каже Олена Петрівна. — Студенти добре прочитали художні твори за програмою, ретельно підготувалися до іспиту. Оскільки Лариса Брисова, Тая Бокастова та Зураб Сурмаїдзе мали відмінні атестації, я з задоволенням перенесла відмінні оцінки у їхні залікові книжки без додаткового опитування.

В іншій аудиторії у першокурсників факультету РГФ приймала іспит зі вступу до літературознавства доцент кафедри теорії і методики викладання літератури Н. М. Шляхова. Нонна Михайлівна теж високої думки про цей курс.

— Вчора, — каже вона, — мені склали 20 студентів німецького відділення. Вони отримали 9 відмінних оцінок і лише 3 задовільних. Сьогодні добре відповіли Лариса Гніпа, Катя Лукаржевська. Вони отримали відмінні оцінки.

Поверхом нижче — філфак. Тут теж побіля аудиторій — купки студентів. Одні сидять нишком, інші завзято гортають конспекти, підручники, хтось готується зайти «туди», хтось уже веселий — склав. Звичайна картина сесії.

Іспит з історії філософії складають п'ятикурсники українського відділення. Ми сфотографували групу хлопців і дівчат в коридорі. Останню «консультацію» товаришам дає Сергій Космар.

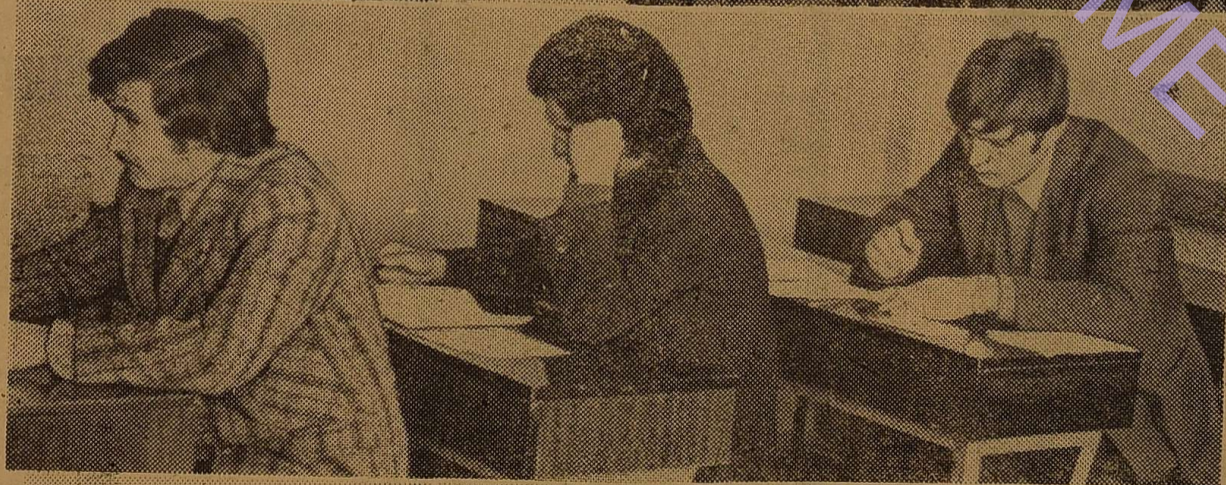
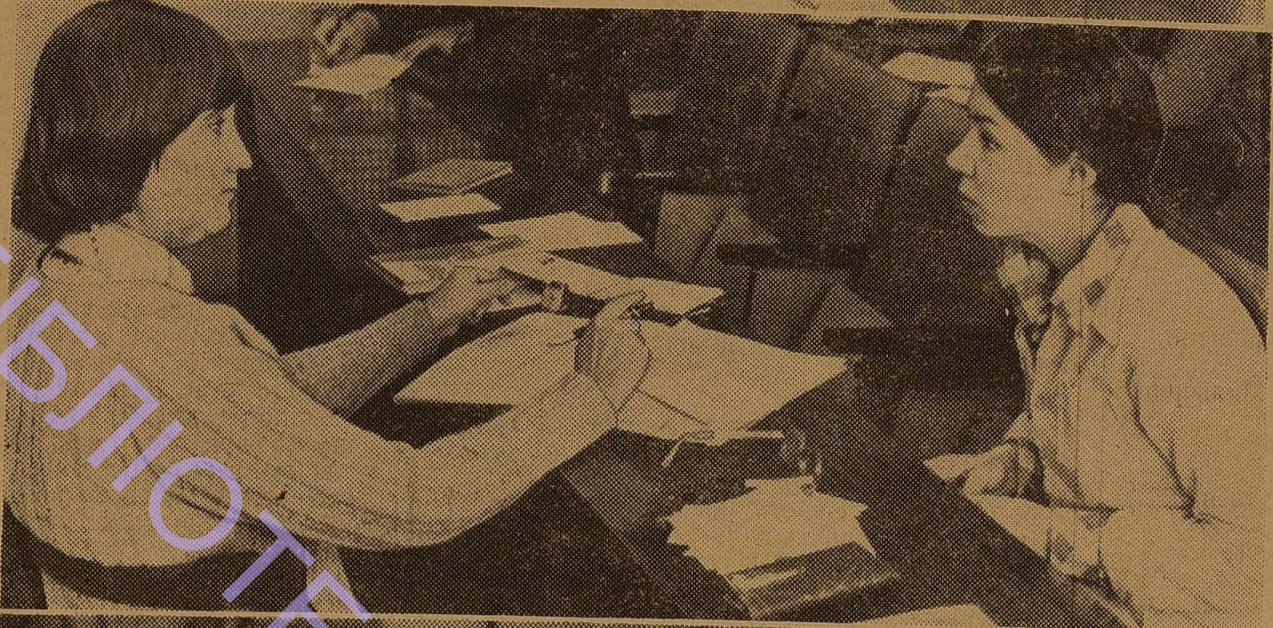
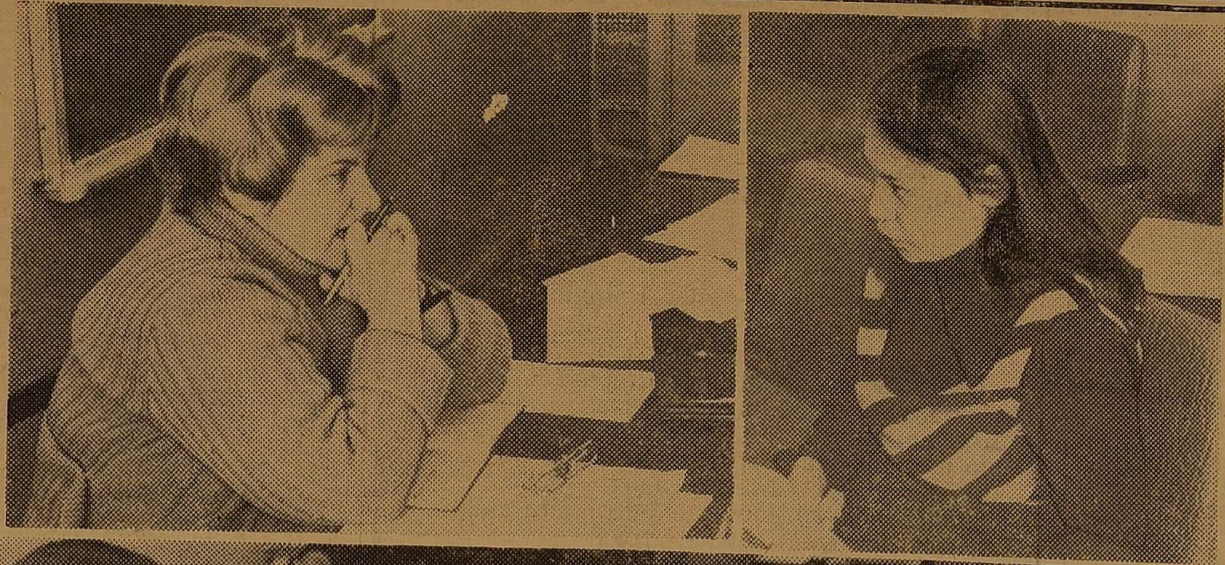
На юрфаці — теж година пік. Йдуть іспити. Ми завітали до першокурсників, котрі склали логіку. Старший викладач кафедри філософії Л. В. Можєгова уважно вислуховує кожного студента. Микола Короленко, якого ви бачите на знімку, отримав «добре».

Завершуючи розповідь про один день сесії, хочеться сказати ось що. Скрізь, де ми побували, — спокійна, ділова атмосфера, викладачі доброзичливо ставляться до кожного студента, що, безперечно, дуже добре. Так повинно тривати до останнього дня сесії.

В. БІЛОЗЕРКО.

Фото Л. ПЛАТІРА.

«За наукові кадри»

Останнім часом одеські археологи зробили низку відкриттів, які значно розширюють наші уявлення про первісне суспільство. Зокрема, це стосується міднокам'яної доби, чи так званого енеоліту — рубежа двох історичних епох — епохи каменю і епохи металу. Це був час переходу від кам'яного віку до бронзового. Два визначних досягнення людського суспільства — землеробство та скотарство — поповнились тепер ще третім — металургією. Після сотень тисячоліть абсолютного панування кам'яних знарядь людина розпочала оволодівати важливішим видом матеріалів, які відіграли значну роль в розвитку продуктивних сил і призвели до прогресивних змін в суспільному житті та культурі людства.

Саме до цієї епохи належить поселення біля Березівської ГЕС, яке відкрили науковці історичного факультету. Березівське поселення розташоване на р. Південний Буг, недалеко від Саврані. В процесі дослідження цієї надзвичайної пам'ятки зібрано величезну кількість знарядь господарського вжитку. Особливо широкі можливості дослідження різних аспектів розвитку первісного суспільства дає кераміка. В Березівському поселенні знайдено сотні різноманітних посудин, оздоблених дуже складним і цікавим орнаментом. Кожна археологічна знахідка — це опредмечений згусток людської праці, частина історії народу, працею якого створено цей предмет. А орнаментований фрагмент кераміки — це сторінка стародавнього літопису.

Орнаментация тісно пов'язана з надбодовними явищами. Колись вона мала магічне, ритуальне значення, але водночас відбивала й реальне життя. Інтерпретація смислового значення орнаментальних мотивів кераміки має виключний інтерес. При вдалому вирішенні навіть окремих частин цієї складної проблеми розкриваються хвилюючі сторони життя первісної людини: її духовний обрис, уява про оточуючу дійсність, її вірування, міфи, легенди, звичаї, обряди, думки про народження, життя та смерть. Мабуть, жоден з комплексів матеріальної культури, знайдених під час розкопок стоянок та поселень, не дає такого багатогранного матеріалу для відтворення інтелектуальної творчості людей первісного суспільства.

Березівське поселення загинуло раптово. Якесь стихійне лихо, можливо, пожежа чи напешся ворогів завдали великого горя, а то і призвели до загибелі мешканців поселення. В житлах, що загинули таким чином, з допомогою так званого ретроспективного методу відтворено господарське побутування обстановку на момент катастрофи. В одному з жител поцятило навіть дослідити культурну сцену, пов'язану з магічним обрядом так званого акротінія, що мав за мету зберегти і примножити стада та сприяти родючості полів. Житло складалось з двох приміщень. У першому біля самісінького входу розташоване вогнище, поруч — посуд для зберігання продуктів та приготування їжі. Функціональне призначення другого приміщення було зовсім іншим. В його південно-західному секторі поцятило знайти та дослідити оригінальну глиняну споруду прямокутної форми з внутрішніми перегородками, що розділяли його на чотири нерівні части-

(Закінчення на 4-й стор.)

Вірність землі

Василь ПІДДУБНЯК

Василь Піддубняк — випускник нашого університету. Філолог. По закінченні навчання пішов журналістською стежкою. Спочатку працював у районній газеті, потім на обласному радіо в Одесі та Житомирі, згодом — у газеті «Моряк». Нині він кореспондент Одеського радіо. Вірші молодого поета не раз звучали по радіо, друкувалися в обласній і республіканській пресі, в літературних журналах. Незабаром вони побачать світ у збірникові молодих поетів, що готується «Маяком». Василь Піддубняк і під час навчання в університеті, і по його закінченні часто друкував свої вірші у нашій газеті. Сьогодні ми пропонуємо читачам добірку нових творів поета.

ОБЕЛІСКИ

Червона пам'ять, ведеш-бо ти щодень туди, де все подаленіло, все неблизько. А мати жде, що син ось-ось прийде. А він давно, давно вже... обеліском! Ніщо кризь нас й повз нас не перейде. Лежать горби, для них вони — висоти, для тих, хто обеліском... Світлий день. Стоїть він перед пам'яттю навпроти. І з ними день... Так пред кумачем стоять суворі. Клятва — і до бою! І знаєш, що не втрещ, бо за тобою Земля батьків, на ній — Дніпро тече! Виходить мати. Поклоніться їй, лицю у зморшках і сльозі, що зблисне... Стоять на полі бою обеліски. Стоять, як пам'ять — на передовій!

РЕЙС ЗАКІНЧИВСЯ

Все позаду. Усе. Якорі вже на ріднім приколі, на антени спаде вечоровий замислений світ. Капітани удома — мовби вперше в сімейному колі, і дерева стоять, мовби вперше в блакитній росі. Нескупі їх розмови: про футболи, Мальорки, про поле... Але раптом на теплу і ніжку канву сухопуть журавлині ключі упадуть і піднімуться з болем, журавлині ключі, що березовий легіт несуть, що зустрілися там, де лимони, Бродвеї, оливи, їхня мова — твоя, материнська, що зрадить не дасть, й щастя більшою, вірте, немає, ніж бути щасливим, там, де мова чужа, маяки, острови і вода. В рідній гавані знов. Залишалась позаду утома, а поштар — добрий гість — поздоровлення знову несе... Ланцюги вибирають. Капітани вклоняються дому, і в каюті ізнов буде снитись полишений степ, рідні вулиці будуть, осінні платани

процальні... За кормою лягає білопінний просолений слід. Моряки беруть крапельни суворого щастя, від якого залежить і віра, і вірність землі.

«Вже небо покололось об стерню...» Навіщо ти рядок оцей завчила? Шукаю виправдання тому дню, що познайомив, потім розлучивши. Вітри запахло осінню в садах, упились яблука вповні бурштином соком, тоді любов була, неначе страх, що закрадеться непомітно спокій. Таки закралась... Ного в стремено, але як дивно! Ти була щаслива, щасливі очі... Так було давно, що до сих пір забуть усе несила! Щаслива ти?... І в рідній даліні Зоріє, не згаса і менша постать, Як легко й важко, скупі і непрості: «Вже небо покосилося...» І мені Ввижається до крапельки усе: Під місяцем злітають біло руки, Злітає понад нами стрімко степ. А небо покосилося — до розлуки...

КОМСОМОЛІ

Єдине слово, як пароль, важливе, на заклик відповісти просто «Єсть!» Таким шеренгам власти неможливо, бо їх тримає совість, прапор, честь, Згадаємо суворість полустанків... Дими довкрута. Сліги і ковчига... Вагнети... кулі... блиск шаблук... і танки. І за півкрок до рідного села Приймати смерть, щоб друг твоїх півкроку до хати материнської пройшов. Важливе слово, як пароль високе: «Ніхто нас не подужа і ніщо!» Упам'ятку нам Бояри, і потім — узятий дзот Матросова життям, цілинний степ і колос на безводді, дороги, що в гайзі углуб летять, Лишаються палатки і портрети, чекають матері й матеріки. Лишаються міста, поля й проспекти, що збережуть упевненість руки, Яка їх возвела в високі ранги, тому й труба спиняється не дас... Мій комсомоле, сонячний мій ранку, Що в відповідь на заклик мовим: «Єсть!»

ВІДКРИТТЯ АРХЕОЛОГІВ

(Закінч. Поч. на 3-й стор.)
ни. Споруда ця, можливо, мала дах. Поряд і на деякій відстані від глиняної споруди виявлено кам'яну сокиру, зернотерку, жертвний столик, масивний глиняний черпак для води, величезну посудину для зберігання зерна, пофарбовану посудину, горщик з солярними знаками на стінах та дві посудини, оздоблені складним космогонічним орнаментом. В центрі космогонічного малюнка розташовані концентричні кола, які за загальним визначенням фахівців, символізують одне з найяскравіших світл Всесвіту — Сонце, що завжди було універсальною основою вірувань майже всіх первісних суспільств і тому зображувалося в самих різноманітних формах, які були пов'язані з культом родючості, сценами полювання, культом предків, потойбічним світом та цілою низкою інших спільностей, які практично невичерпні, як невичерпне, неослабне саме Сонце.

На березівських посудинах Сонце зображене в асоціації з численними і різноманітними фігурами. Вони ще не всі розшифровані і важко поки що розібратись у всіх завитках та вигадливих лініях, які створюють складні комбінації малюнків. Серед них можна виділити зображення Місяця. Адже він — найбільше небесне тіло, яке видно із Землі неозброєним оком. До того ж, жодне з небесних світил не змінює настільки значно видимої форми, як Місяць. Можливо, саме тому на березівських посудинах, головним чином, поряд із Сонцем зображені півмісяці та його сегменти. Кількість їх та співвідношення не скрізь однакові, що, можливо, було пов'язане з певними фазами. Шлях Місяця, зміни конфігурації його диска привертала увагу землеробів, були за своєрідний сигнал у повсякденній роботі. Вірогідно, люди уже в ті далекі часи добре знали, що ціла низка явищ природи живе, працює і вмирає в зв'язку із змінами фаз Місяця. Не виключена можливість, що дальші розкопки Березівського поселення сприятимуть встановленню повного циклу раннього землеробського календаря. Глиняна споруда в Бере-

зівському поселенні імітувала модель храму, в яких на Близькому Сході відправляли різні релігійні обряди. Один з таких храмів недавно був відкритий англійським археологом Джеймсом Меллартом в Анатолії, поблизу селища Чатал-Гюк. У центрі храму — зображення анатолійської богині, воно передане, як і в Березівському поселенні, у вигляді оранти. Мабуть, цей абстрактний тип жіночого божества був матеріальним уособленням досить розвинених і складних релігійних уявлень первісних людей. На думку деяких дослідників, храм обслуговують жінки-священнослужителі. В цьому відношенні надзвичайно цікаві матеріали здобули київські археологи також на Південному Бузі біля села Сабатинівка Кіровоградської області. В одному із жител поселення дослідили вівтар з 16 жіночими статуетками. В центральній частині жили давні майстри поставили п'ять зернотерок; біля кожної з них — жіночу статуетку. Безумовно, то — сцена обряду заклинання, пов'язаного з плодючістю землі та силою зерна під час проростання. Церемонією керувала, мабуть, старша жінка, засновниця роду, яка сиділа окремо на троні, біля вівтаря.

Описані культові сцени віддзеркалюють безсумнівно вплив вірувань племен та народів Сходу. Про це свідчать хоча б вищезгадані анатолійські аналогії. Проте Чатал-Гюкські знахідки датуються VII—VI тисячоліттями до н. е. Така рання дата цього храму змушує нас дійти висновку, що відкритий на Південному Бузі обряд акротінії (геомагнітним методом Березівське поселення датовано IV тис. до н. е.) — це відгомін давніх суспільних та духовних традицій. На питання, яким шляхом досягли Південного Побужжя ці традиції і яким чином вони збереглися стільки часу, можна дати тільки гіпотетичну відповідь. Мабуть, між носіями ранньонеолітичної культури в Анатолії і деякими племенами Південно-Східної Європи існувала етнічна спорідненість. В процесі поступового проникнення носії південних неолітичних традицій передавали місцевим племенам землеробів свої духовні вірування та нові форми організації суспільства. Неолітичні традиції переживали тисячоліття і продовжували розповсюджуватись і в міднокам'яну добу.

В. ЦИБЕСКОВ.

ФОТОЗВИНУВАННЯ

Не напийся водички, або Коли запрацюють автомати?

Цим автоматам газованої води від роду майже півтора року. Скільки б користі вони принесли людям, якби потрапили до дбайливих рук добрих господарів!..

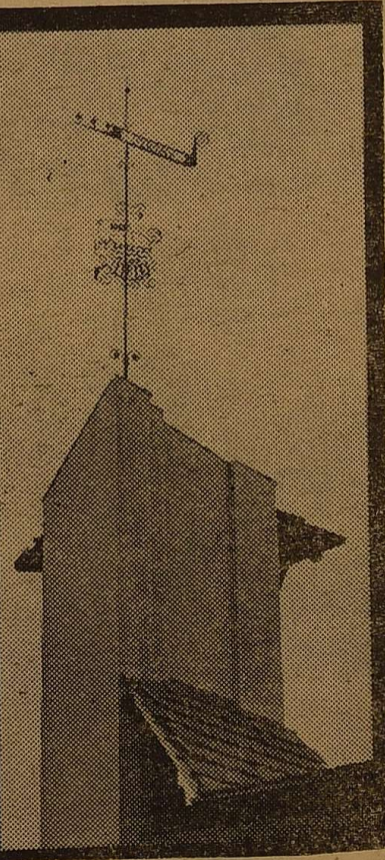
А так стоять горе-близнюки у вестибюлі нового корпусу гуманітарних факультетів і... збирають пилюку.

Відчуваємо, що у працівників адмінгоспчастини знайдуться вагомні причини, які начебто не дозволяють підключити автомати до джерела струму і водопроводу. Можливо, вони і є, та ні 1830 студентів, що вчаться в корпусі, ні редакцію це не цікавить. І студентів, і нас цікавить одне: коли, нарешті, з автоматів «Газвода» можна буде напийся води? Холодної. З газом. З сиропом або без.

В. о. редактора В. БЕХТЕР.

ВИСТАВОЧНИЙ СТЕНД

◆ Південний вітер.
Фото Л. ПЛАТМІРА.

◆ Трубач.
Фото Д. ШИЛІНА.

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13; внутрішній 841 (з міста 206-841).